

Välkommen till årets första

Nyhetsbrev

från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget,
som jag ger beteckningen nr 1-2014

Det blir - som du förstått - en fortsättning
på utgivningen av Nyhetsbrev.

I förra brevet hade jag aviserat, att det kunde bli det sista.

Redan inom ett par timmar efter det att Nyhetsbrevets distribuerats, hade jag en ström av brev som gjorde klart, att många skulle bli besvikna om jag inte fortsatte. Sedan övergick strömmen till att bli en lavin...

Tack för all denna positiva respons.
Därför är jag nu här - med åtminstone ännu ett Nyhetsbrev.

Förkylt.

Ett par veckor i sjuksängen (förkylning) har gjort att berget av uppgifter som väntar på att bli åtgärdade har vuxit. Mycket!! Hög tid att kasta sig över uppgifterna och försöka komma ikapp.

Den mest tidskrävande uppgiften är Bildarkivet. Att förse alla dessa bilder med texter. Uppgiften känns oändlig. Bildtexterna kan alltid kompletteras. Bli bättre. Samtidigt känns uppgiften angelägen. Behovet av information kring varje bild blir allt mer angelägen ju längre tidsperspektivet är. Ju längre in i framtiden vi kommer, desto större blir behovet av information.

Förresten: Tack för all hjälp i samband med mina "Efterlysningar"

Bildarkivet växer.
ständigt. Jag har nyligen passerat en milstolpe: 52 000 bilder.

Hela arkivet har jag donerat till kommunen. Den analoga delen, dvs pappersbilder, diapositiv ,negativ mm har redan överlämnats. Dessa bilder skall efter scanning skickas tillbaka till mig för textning för att sedan än en gång lämnas till kommunen.

Just nu arbetar jag med en sådan laddning - - ca 16 000 bilder.

Den digitala delen
av arkivet - f.n. ca 32 000 bilder - har jag t.v. kvar i min dator. Det gör, att jag hela tiden kan komplettera bildtexterna. I mitt ständigt pågående arbete med vår lokala historia dyker det ofta upp uppgifter, som passar in som komplettering av bildtexter.

Jag får ständigt förfrågningar

om jag är villig att ta hand om samlingar av gamla bilder som hittats i gömmorna. Än så länge är mitt svar: ja. Det känns angeläget. Bilder från tiden före den digitala åldern känns särskilt angelägna. Det togs ju inte så mycket bilder på den tiden.

Mest akut

just nu är ändå pågående arbeten med att komponera bildspel. Bl.a. det som skall skildra den omåttligt dramatiska historien om folket i Gammalsvenskby. En liten by långt söderut på den ukrainska stäppen. Snart är det dags för visning. Därutöver är det diverse manus som väntar på att bli fullbordade. Vad det skall bli av dessa manus får jag återkomma till. Även ytterligare bildspel väntar på att bli fullbordade.

Efterlysning I - klassfoton samt vissa namn på f.d. elever.

Jag har just påbörjat en inventering och textning av gamla klasskort från min egen tid som lärare i V. Bjäre. Jag saknar klasskort på ett par årgångar. 1960-61 och 1961-62. Nu ställer jag mitt hopp till, att det bland mina läsare skall finnas personer, som kan hjälpa mig att fylla igen dessa luckor.

Även om jag klarar de allra flesta namnen på eleverna alla dessa klasser som jag hade under min tid i folkskolan - från 1956 till 1968 - finns det några luckor. Det får bli en efterlysning även på detta. Var du elev hos mig under något av dessa år - skicka ett mejl, så kan vi kanske tillsammans fixa kompletteringen.

Efterlysning II. Nils Jönsson

I mitt arkiv har jag ett mångsidigt dokument, som består av dagboksanteckningar på 1800-talet, utformade av nämndemannen, skiftesgodemannen och rusthållaren mm, Nils Jönsson i Grefvie.

Med hjälp av hans kortfattade anteckningar, som sträcker sig över ca 40 år(!), får man en god bild av livet på en bondgård i Bjäre vid den tiden

Nu vill jag veta lite mer om denne Nils Jönsson. Med tanke på hans titlar bör han ha varit en känd person i trakten på sin tid. Förmodligen är han även nu känd bland historiskt intresserade bjärebor.

Har du upplysningar att lämna - skicka ett mejl!

Efterlysning III. Bryggor.

Karsten Erichs efterlyser information om bryggorna på stranden i Torekov.

Vem har byggt dessa bryggor en gång i tiden? Vem äger dem?

Jag låter hans frågor gå vidare till läsekretsen. Skicka dina svar till mig så vidarebefordrar jag till "Karre"

Ordet - vårt viktigaste verktyg.

Under min tid som lärare och som aktiv inom folkbildningen deltog jag i åtskilliga konferenser som handlade vikten av att vi har tillgång till vårt språk. Språket är ju vårt viktigaste verktyg. Med språket kan vi ta till oss all den kunskap som samlats under årtusenden. Med språket kan vi kommunicera med våra medmänniskor. Med språket kan vi tillgodogöra oss allt det sköna som våra stora författare har skapat. Med språket kan vi påverka.

En konferens jag minns särskilt väl handlade om den ojämna tillgången till vårt språk. Utgångspunkten var vuxenvärlden. Nu handlade konferensen om vad skolan kan göra för medverka i denna angelägna demokratisering i vårt samhälle. Tillgången till sitt språk, betonades det, är en del i den allmänna kulturkampen.

Ett del-tema var: Ingen kulturpolitik kan föras med framgång utan rötter i det förflutna. Till skolans uppgift hör att förmedla kunnande, inympa motstånd mot de nedbrytande krafterna.

Bland föreläsarna fanns flera av den tidens tunga namn: Sara Lidman, Ulf Teleman, Bengt Nerman...

Det här var på motorsågsmassakernas tid.

Det var på den tiden då varje röst som höjdes för att befria oss från den tidens mentala giftspridning möttes av förtrytsamt prat om "yttrandefrihet" och "tryckfrihet".

I själva verket rådde det ju vare sig yttrandefrihet eller tryckfrihet.

Yttrandefrihet hade bara de som hade rik tillgång till sitt språk.

Tryckfrihet hade bara de, som hade tillräckliga ekonomiska resurser för att trycka - även sådant som förlagen eller tidningarna inte ville eller vågade trycka.

På konferenserna fick vi många belegg för hur ojämlikt vårt samhälle är, när det gäller tillgång till sitt språk. En ojämlikhet som bidrar till att öka klyftorna i samhället.

När jag nu läser Kulturrådets rapport

från konferensen, kan jag förstås inte låta bli att tänka på dagens debatt om den svenska skolan och det ras som skett i den s.k PISA-undersökningen.

Då - på 1980-talet - ställde vuxensamhället sin förhoppningen till att skolan skulle vara ett viktigt instrument i denna demokratiseringsprocess. En renande kraft i samhället.

Nu möts vi ständigt av rapporter om att skolan har misslyckats med denna

viktiga uppgift - att ge eleverna läs- och språkförståelse. På universitetet klagas man över att studenterna inte har förmågan att tillgodogöra sig innehållet i kurslitteraturen!! I PISA-rapporten, som ju behandlar flera ämnen, är raset särskilt stort när det gäller just läs- och språkförståelse.

Från detta övergripande perspektiv växlar jag över till något helt annat - dock med en anknytning till ämnet Vårt språk. Som en rubrik på denna del har jag satt "Ord som fått vingar".

Språkforskaren Pelle Holm har ju i sin berömda "bibel" - Bevingade ord - samlat mängder av sådana ord och gett oss förklaringar till ordens bakgrund. "En svala gör ingen sommar" för att nämnda ett enda ur samlingen. Det rör sig om ord och uttryck som vi använder nästan dagligen. Vi vet ordens innebörd, men har sällan någon kunskap om varifrån dessa uttryck kommer. I Bevingade ord får vi veta att många av dessa uttryck har sin rot långt tillbaka i tiden.

Har du något sådant favorituttryck. Något "bevingat ord". Välkommen att berika min samling.

Klassiska inledningar

Till mina Ord som fått vingar räknar jag också det som vi kan kalla klassiska inledningar på berömda romaner. Även i detta fall är det meningar som blivit så kända att de blivit "allmän egendom". Därmed platsar de i min samling av Ord som fått vingar

Jag börjar med ett par exempel som tillhör de allra mest kända och citerade: "Äntligen stod prästen i predikstolen". Selma Lagerlöfs Gösta Berling.

Eller:

"Han kom som ett yrväder en aprilafton med en höganäskrus i en svångrem om halsen." Axel Strindbergs Hemsöborna.

Något mindre kända är kanske dessa:

"Man sade att det hade dykt upp ett nytt ansikte på strandpromenaden: En dam med en liten hund". Boken Damen med hunden.

Eller: "Hon gav till ett förskräckt utrop". (Maugham: Den brokiga vävnaden.)

Eller: "Jag är en sjuk människa". (Dostojevskij)

Har du någon favorit, som jag kan tillföra den här samlingen? Skriv en rad om det.

Ord att begrunda.

Så kan vi gå vidare bland uttryck som "fått vingar", dvs blivit allmän egendom. Exempelvis det vi kan samla under rubriken "Ord att begrunda". Några exempel:

- Det finns två grupper av människor. En grupp som går före och en som kommer efter och kritiserar.
- Den som tjänar allmänheten har en hård herre.
- Sanningssägaren bör ha ena foten i stigbygel (Gammalt tyskt uttryck)
- Rättvisa står alltid på segrarens sida (Voltaire.)
- Vi är morgondagens förflutna.
- Frihet för den ene är ofta begränsning av frihet för den andre.
- Tack vare uthålligheten nådde snigeln fram till arken.

Ibland blir det fel

Låt oss än en gång växla spår men hålla oss kvar inom ämnet språket. Följande exempel, hämtade från diverse tillfälliga skyltar, visar hur lätt det kan bli fel:

- Idag rabatt på kläder som avdrages i kassan. (Skylt i mindre klädbutik.)
- Vi utför rost- och plåtskador billigt. (Skylt i bilverkstad.)
- Extra mört kött. Vi hänger själv i butiken. (I fönster på mataffär.)
- Stekt röd tunga. (På lunchmeny i restaurang.)
- Ingen parkering förbjuden. (Skylt på bensinmack.)

Dags igen för årtalsfrågan

Den här gången blir det en riktigt svår uppgift. Vilket år inträffade dessa händelser?:

- Superstjärnan Richard Gere dyker upp i Kattvik. Blir paparazziplåtd i dagsällskap när han nakenbadar i havet där. Kvällspressen frossar.
- Det nya brydehuset i Förslövs invigs. Kommunalrådet Tord Knutsson invigningstalar.
- Miljondonation till Warmbadhuset i Torekov.
- Hovs Sparbank rånas. Bytet 236 000 kr. Rånaren grips.

Mejla ditt svar till kalle@bjarenet.com. Priset: äran.

Kolla hemsidan

Där hittar du mer som berör Bjäre och dess historia. Kolla under rubriken "Efterlysning". Du har kanske de uppgifter vi söker. Kolla under rubriken Blogg. Där hittar du mängder av små notiser. Större artiklar hittar du under "Som jag ser det."

www.bjareforlaget.com

Glimt av sommaren som kommer

I "pressläggningsögonblicket" dimper det i mailboxen ner ett meddelande med en frisk fläkt från den kommande tennissommaren i Båstad. Serena kommer tillbaka!

Superstjärnan blev så förtjust i denna turnering och i Båstad när hon förra året debuterade här, att hon nu bestämt sig för att komma tillbaka. Därmed kan damturneringen återigen blir ett draglok och få en huvudroll i tennis-Båstad. Grattis!

När jag skriver dessa rader är Serena i Australien där hon jagar sin 18:e Grand Slam-titel!!!

Avslutar som vanligt:

Om du i fortsättningen inte vill ha mina Nyhetsbrev - skicka ett mejl om detta.

Kalle Eriksson
Bjäreförlaget
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad

Tel. 0431-365332